

11.8.2020

Verotukityöryhmälle
Timo Annala
VM/vero-osasto

Listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöantien verokannustin

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöantien verotusta koskevaksi sääntelyksi (HE 73/2020 vp). Esityksessä ehdotetaan, että verovelvollisen merkittävässä osakeannissa työnantajanaan toimivan listaamattoman osakeyhtiön osakkeita veronalaista ansiotuloa muodostuisi vain siltä osin kuin merkintähinta alittaisi yhtiön nettovarallisuuteen perustuvan matemaattisen arvon. Edellytyksenä olisi, että etu on henkilöstön enemmistön käytettävissä. Muutos koskisi henkilöstöanteja. Työsuhdeoptioiden verotukseen ei ehdoteta muutoksia.

Ehdotettu muutos tarkoittaisi sitä, että listaamattomien osakeyhtiöiden kohdalla käyvän arvon sijaan yhtiön nettovarallisuuteen perustuva matemaattinen arvo määrittäisi sen, milloin työntekijälle katsotaan muodostuvan ansiotulona verotettavaa etua henkilöstöannissa. Jos merkintähinta vastaisi matemaattista arvoa tai olisi tätä korkeampi, työntekijälle ei muodostuisi verotettavaa ansiotuloa. Jos merkintähinta alittaisi matemaattisen arvon, veronalaista ansiotuloa muodostuisi merkintähinnan ja matemaattisen arvon välisestä erotuksesta. Nettovarallisuuteen perustuva matemaattinen arvo on hyvin usein osakkeen käypää arvoa alhaisempi ja monessa tilanteessa ero voi olla huomattavan suuri. Tuloverolaissa säädetään jo nykyisin, että veronalaista etua ei synny, jos työntekijän saama alennus on enintään kymmenen prosenttia käyvästä arvosta ja etu on henkilöstön enemmistön käytettävissä. Nykytilanteeseen verrattuna veroetua syntyisi siis niissä tilanteissa, joissa säännöksessä määritelty matemaattinen arvo alittaisi osakkeen käyvän arvon yli kymmenellä prosentilla.

Esityksen tavoitteena on toteuttaa hallitusohjelmaan perustuva listaamattomien kasvuyritysten henkilöstön osakeperusteista palkitsemista koskeva lainsäädäntöuudistus. Muutoksen tavoitteena on edistää listaamattomien yhtiöiden mahdollisuuksia sitouttaa henkilöstöä toteuttamalla henkilöstöanti sekä selkiyttää osakkeen arvostamiseen liittyviä haasteita henkilöstöanneissa. Nykyisin haasteita on nähty liittyvän verotuksen ajankohtaan sekä listaamattoman yhtiön osakkeen arvostamiseen etenkin tilanteissa, joissa pääomasijoittaja on tehnyt sijoituksen yritykseen.

Ehdotetun muutoksen arvioidaan alentavan ansiotuloveron tuottoa osakkeiden merkintävuonna. Ansiotuloveron verotuottoja alentavan vaikutuksen arvioidaan olevan yhteensä 19 miljoonaa euroa vuositasolla. Pääomatuloveron tuoton puolestaan arvioidaan kasvavan osakkeiden myyntivuonna, koska osakkeen hankintameno olisi nykyistä pienempi. Pääomatuloveron tuoton kasvulle ei kuitenkaan voida arvioida euromääräisiä vaikutuksia, koska ne ovat riippuvaisia hyvin monesta eri tekijästä. Kaiken kaikkiaan vaikutusarvioihin liittyy huomattavia epävarmuustekijöitä, koska vaikutukset ovat riippuvaisia yritysten ja niiden henkilöstön käyttäytymisestä.

Verotuksessa on lähtökohtana omaisuuden arvostaminen käypään arvoon. Muutoksen katsotaan muodostavan verotukea, koska siinä poiketaan käyvän arvon periaatteesta tilanteissa, joissa työntekijä merkitsee työnantajayhtiön osakkeita. Verotukea muodostuu siltä osin kuin säännöksessä määritelty matemaattinen arvo alittaa osakkeen käyvän arvon. Verotuelle ei pystytä laskemaan euro-määräistä arviota, koska verotuksessa hyväksyttävää osakkeen käypää arvoa ei näissä tilanteissa enää lasketa. Listaamattoman osakeyhtiön todellisen käyvän arvo laskeminen on myös haasteellista ja siihen liittyy hyvin paljon tulkinnanvaraisia tilanteita.